

Representantforslag 109 S

(2010–2011)

fra stortingsrepresentantene Per Sandberg, Hans Frode Kielland Asmyhr, Åse Michaelsen og Morten Ørsal Johansen

Dokument 8:109 S (2010–2011)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg, Hans Frode Kielland Asmyhr, Åse Michaelsen og Morten Ørsal Johansen om endring av praksis for bosetting av forvaringsdømte

Til Stortinget

Bakgrunn

Forvaring blir brukt som straff i de mest alvorlige straffesaker, jf. straffeloven § 39c, og blir hovedsakelig brukt i saker som omhandler grov vold, drap, seksuallovbrudd og ildspåsettelse. Forvaring blir brukt i de tilfeller hvor retten anser at vanlig fengselsstraff ikke er tilstrekkelig for å verne samfunnet. En forvaringsdom kan forlenges av retten med inntil 5 år av gangen ved utløp av den opprinnelige forvaringstidens utløp. En slik forlengelse kan skje et ubegrenset antall ganger. I de mest alvorlige tilfellene kan derfor den forvaringsdømte være i kriminalomsorgen i svært lang tid. De forvaringsdømte soner i egne avdelinger som er underlagt ekstra sikkerhetstiltak og omgås ikke innsatte fra andre avdelinger.

I den senere tid har det fremkommet i media at 16 forvaringsdømte er blitt utplassert i vanlige boliger uten at naboer, kommuner, velforeninger osv. er blitt informert. Flere av boligene driftes også av private selskaper som har fått oppdraget etter anbud. Boligene skal fungere som overgangsboliger med botrening og funksjonstrening i samfunnet, til tross for at beboerne anses som for farlige til å løslates og til å bo i egne boliger uten omfattende sikkerhetstiltak. Boligene er rustet opp med omfattende alarmanlegg på vinduer, og dører i boligene er låst. Det er også en betydelig bemanning ved boligene, noe som får dem til å fremstå mer som institusjoner enn som boliger. Det

er heller ikke søkt omregulering av boligene fra bolig til institusjon. Det er heller ikke mulig å få svar på hva som skal regnes som en institusjon eller bolig. Dersom det skal opprettes en institusjon i en bolig som er regulert som vanlig bolig, krever dette en omfattende kommunal saksbehandling med varsling av naboer m.m. Etter forslagsstillernes mening må det utarbeides klare retningslinjer for hva som skal regnes som en institusjon, slik at man kan få en tilfredsstillende saksbehandling hvor kriminalomsorgen på et tidlig tidspunkt informerer de aktuelle kommunene, naboer og velforeninger om hva etableringen innebærer og hva boligen skal inneholde. Forslagsstillerne er kjent med tilfeller hvor slik informasjon ikke er blitt gitt og hvor boligene forsøkes etablert i det stille for å unngå offentlig oppmerksomhet rundt tiltaket. På Borgen i Ullensaker kommune er det nå under etablering en institusjon for forvaringsdømte uten at det har vært dialog med kommunen, naboer eller det berørte nabomiljøet. Saken har skapt sterke reaksjoner og usikkerhet i lokalmiljøet, og kriminalomsorgen har nektet å informere kommunen og representanter for nærmiljøet. I Vestfold bor 3 forvaringsdømte i boliger. En av dem er en mann dømt for mordbrann bosatt i et villastrøk. Mannen har sonet på Ila fengsel og forvaringsanstalt, men er prøveløslatt med strenge sikkerhetstiltak. Rettspsykiaterne konkluderte med at det er stor fare for gjentakelse og at mannen har personlighetsforstyrrelser. Forslagsstillerne mener det er oppsiktsvekkende at personer som er dømt for mordbrann, seksuelle overgrep og pedofili bosettes i vanlige villastrøk, selv om kriminalomsorgen hevder at sikkerheten skal være tilstrekkelig.

Forslagsstillerne mener at forvaringsdømte ikke bør bosettes i vanlige boligstrøk når de fortsatt anses som så farlige at de ikke kan løslates. Når forvaringsstraff blir ilagt, innebærer det at den dømte er særdeles farlig og har store psykiske problemer. Ved å bo-

sette slike personer i vanlige bo-områder legger man opp til at det kan skje uheldige episoder som innebærer vold, overgrep m.m. Spørsmålet er om samfunnet skal ta sjansen på at dette kan skje, selv om den forvaringsdømte blir holdt under betydelig oppsikt og soner i en bolig med sikringstiltak. Forslagsstillerne mener samfunnet må ta hensyn til folks trygghet og mener at slike boliger ikke må etableres slik som praksis er i dag. Forvaringsdømte må sone i fengsler og tilknyttede institusjoner hvor det er et høyt sikkerhetsnivå og hvor det er så stor bemanning at den dømte kan få den oppfølging som er nødvendig når det skal gjennomføres botrening, undervisning, arbeidstrening og sosialtrening. Når den innsatte skal forlate institusjonen, må det være med tilstrekkelig bemanning slik at det er nødvendig sikkerhet. I brev til stortingsrepresentant Hans Frode Kielland Asmyhr datert 4. februar 2011, på spørsmål om Justisdepartementet har noen policy på hvor og i hvilke boområder kriminalomsorgens overgangsboliger bør ligge, skriver statssekretær Terje Moland Pedersen i Justisdepartementet følgende:

«Vi viser til St. meld. Nr 37(2007-2008) hvor det blant annet står følgende: Departementet er av den oppfatning av at det på lengre sikt bør etableres overgangsboliger i større byer flere steder i landet.»

Svaret er etter forslagsstillerens oppfatning uklart og gir ingen klare svar på hvor overgangsboliger for forvaringsdømte skal etableres.

Man ser en utvikling hvor stadig flere dømmes til forvaringsstraff. Dette tilsier at det vil bli en merkbar økning i antallet som skal ut i samfunnet etter en slik reaksjon i tiden fremover. Av den grunn er det viktig å avklare hvordan praksis for utfasing til samfunnet skal være og sikre at dette skjer på en trygg måte.

Forslagsstillerne mener at den gjeldende praksis for etablering av overgangsboliger for forvaringsdømte må reverseres, og at de forvaringsdømte holdes i fengsel. Videre mener forslagsstillerne at trening med tilvenning til samfunnet fra kriminalomsorgens eksisterende institusjoner foretas gradvis.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen avvikle praksis med bosetting av forvaringsdømte i ordinære boliger.

10. mars 2011